

Факти – ліки проти фейків

Спецвипуск

МІС

Грудень 2024

У місті відкрили першу «підземну» школу

НАДІЙНИЙ та сучасний навчальний простір, відчинив двері для учнів 88-ї школи. Тут багато цікавинок, які можуть здивувати: просторі класи з інтерактивними дошками та ростовими партами, які можна пристосувати під зріст дитини; класична музика, що звучить під час перерв...

У школі отримувати знання офлайн у дві зміни зможуть 1000 юних запоріжців. «Підземна» школа також пристосована і для навчання дітей із особливими освітніми потребами. Для учнів молодшої школи організоване харчування, яке доставляє кейтерингова компанія. Але на першому місці – навчання дітей в офлайн-форматі в безпечних умовах.

За словами посадовців, школа здатна витримати ракетну атаку.

Вона знаходиться на глибині семи метрів; над шкільним поверхом – монолітна залізобетонна плита товщиною в 60 см та кількадеметровий шар землі. Цю школу почали будувати в червні 2024 року.

Проект виготовили за кошти ЮНІСЕФ у співпраці з Міністерством освіти і

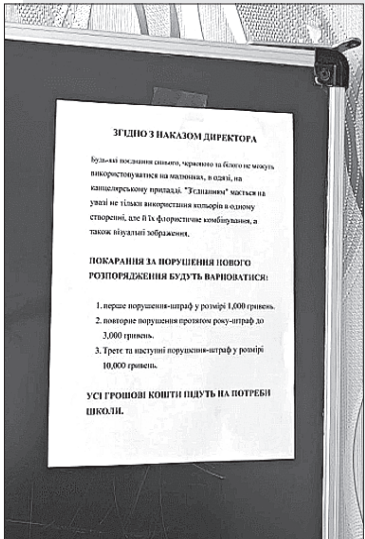
науки України, а реалізували – коштом державної субвенції та співфінансування з міського бюджету. Загальна вартість – 113,9 млн гривень.

Зараз у Запорізькій області зводиться ще десять «підземних» шкіл, де зможуть навчатися понад 8000 дітей.

Оцінити ступінь руйнувань буде простіше

ВІДТЕПЕР мобільна служба з обстеження технічного стану будівель, споруд та інженерних систем КП «Градпроект» буде пересуватися на новому автомобілі. Це дасть змогу оперативно оцінювати заподіяні росіянами наслідки. А отже – й розробляти ефективні заходи з відновлення. Допомога надійшла від Програми розвитку ООН [ПРООН] – стабільних і надійних партнерів Запоріжжя.

рф розганяє фейк про заборону в Україні триколора

ЄС допоможе малим громадським організаціям

ПОСОЛКА Європейського Союзу в Україні Катаріна Матеранова оголосила про дві масштабні програми підтримки для України загальною вартістю 25 млн євро.

■ З них 15 млн євро буде спрямовано на підтримку спроможності малих неурядових організацій у громадах по всій Україні протягом наступних трьох років.

■ Ще 10 млн євро буде використано для підтримки роботи громадянського суспільства щодо інтеграції до ЄС.

Катаріна Матеранова оголосила про ці програми на відкритті «(ви)СТОїМО»

XIII Форуму розвитку громадянського суспільства, організованого українською громадською організацією ICAP Єднання, партнером Представництва ЄС в Україні.

“Громадянське суспільство України є не лише опорою демократії, але й джерелом неймовірної сили та стійкості перед обличчям жорстокої агресії Росії, – зазначила Посолка ЄС. – Волонтерство лежить в основі українського громадянського суспільства. Я пишаюся тим, що завдяки фінансуванню ЄС менші місцеві організації продовжуватимуть свою важливу роботу заради перемоги України та нашого спільного європейського майбутнього”.

Відповідно до допису у Facebook Представництва ЄС в Україні, від початку повномасштабної війни росії проти України ЄС потроїв своє річне фінансування для українських громадських організацій – із 20-ти мільйонів євро до 60-ти мільйонів євро.

Джерело: портал Східного партнерства

ЧЕРГОВА БРЕХНЯ

Ампутанти можуть «скористатися» знижкою

РОСІЙСЬКІ пропагандисти поширюють фото нібито акційної пропозиції в одному з українських магазинів одягу, де на інформаційній табличці нібито вказано: «Для ветеранів інвалідів ЗСУ при купівлі одного черевика знижка 50 відсотків». Однак ця інформація не відповідає дійсності. Про це повідомляють у проєкті VoxCheck.

За допомогою функції зворотного пошуку зображення від Google вдалося знайти відео з цим оголошенням. На відео помітно, що інформація про акцію розміщена в примірювальній магазину. Проте ані на табличці, ані в кадрі немає назви цього магазину, попри те, що зазвичай назву дублюють на оголошенні про проведення акції.

Також у дизайні оголошення часто використовують фірмові шрифти й кольори магазину. Однак оголошення про нібито знижку для військових, які мають інвалідність, має вкрай мінімалістичний і некомерційний

вигляд. Надрукувати подібне оголошення та повісити в примірювальній міг будь-хто, а потім зняти відео та видати це за справжню акцію. Зрештою, в оголошенні використали слово «інвалід», хоча правильно буде «людина з інвалідністю».

А ще про подібну акцію не повідомляли користувачі з України. Натомість першоджерелом поширення цього відео є російський пропагандист Армен Гаспарян.

Скриншот з пропагандистського телеграм-каналу

Ситуація з електропостачанням у Запоріжжі

ЗА СЛОВАМИ речниці ПАТ «Запоріжжяобленерго» Зореслави Цупренко, в області одноразове відключення світла не може перевищувати шести годин. Це передбачає нова інструкція Міненерго.

Стан об'єднаної енергосистеми України залишається стабільним, хоча й ускладненим. Пошкоджень внаслідок обстрілів критичної інфраструктури зазнали об'єкти генерації та електромережі НЕК «Укренерго». У результаті цих пошкоджень у Запорізькій області та по всій Україні

продовжують діяти графіки годинних відключень.

– Від 3 грудня 2024 року набув чинності Наказ Міністерства енергетики №453, яким введено в дію оновлену інструкцію щодо укладання та застосування графіків годинних відключень. Згідно з цією інструкцією, одноразова тривалість відсутності енергопостачання в межах графіків годинних відключень не може перевищувати шести годин. Наголошую: не протягом доби, а одноразова. Мінімальна тривалість перерви між відключеннями електроенергії має становити не менше двох годин, – підкреслила Зореслава Цупренко.

За словами речниці, ПАТ «Запоріжжяобленерго» дотримується цих вимог в графіках годинних відключень. У середньому протягом минулого тижня загальна тривалість відсутності енергопостачання протягом доби для кожної з черг склала близько 5,5 години.

Партнери підтримають енергостійкість малого бізнесу України

СТАРТУВАЛА грантова програма «Підтримка енергостійкості мікро- та малих підприємств України», що фінансується урядом Норвегії через Норвезьку агенцією з розвитку співробітництва [NORAD] та урядом Німеччини. Про це повідомляє Міністерство фінансів України.

Програмою передбачено надання підприємцям двох мільйонів євро на придбання енергоефективного виробничого обладнання, обладнання автономних джерел енергії та її зберігання, а також частково [10 відсотків] – на установку та обслуговування такого обладнання.

Реалізацію програми забезпечують німецька федеральна компанія Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit [GIZ] і Фонд розвитку підприємництва.

Грантова підтримка за Програмою буде надаватися через чотири уповноважені банки: Укргазбанк, Ощадбанк, Сенс Банк та Банк Львів.

Реалізація Програми для підприємств відбуватиметься за двома компонентами:

✓ гранти для **мікропідприємств до 10 тисяч євро** без обов'язкового поєднання з банківськими кредитами. Водночас залучення кредитів для фінансування інвестиційних проектів цілком можливе;

✓ гранти для **малого підприємництва до 20-ти тисяч євро**, що надаються у поєднанні з банківськими кредитами. За умови успішної реалізації інвестиційного проекту мале підприємство отримує відшкодування у розмірі до 40-ка відсотків поточної заборгованості за кредитом, отриманим на їх фінансування.

“Для отримання гранту за програмою з підтримки енергостійкості представники мікро- і малого бізнесу мають заповнити заявку на Порталі Фонду розвитку підприємництва «Навігатор фінансової підтримки», в якій зазначити інформацію про показники діяльності підприємства та рівень споживання ним електроенергії. Також необхідно визначити чіткі напрями використання коштів гранту, які не

можуть змінюватись під час подальшого фінансування. Зверну увагу, що не потрібно робити жодних розрахунків та бізнес-планів, адже рейтингова система Фонду автоматично розрахує рейтинг та визначить переможців конкурсів”, – розповів голова правління Фонду розвитку підприємництва Андрій Гапон.

ДОВІДКОВО

ПРОЄКТ «Підтримка енергетичної стійкості мікро- та малих підприємств в Україні», бенефіціаром якої є Мінекономіки, реалізується у межах програми ReACT4UA [«Застосування та імплементація Угоди про асоціацію між ЄС та Україною у сфері торгівлі»].

Джерело:

Міністерство фінансів України

Україна і Данія домовились про інвестиції та співпрацю в охороні здоров'я

У КИСВІ відбувся дансько-український бізнес-форум. На його теренах було підписано Меморандум про взаєморозуміння між урядами двох країн. Представники влади Данії та України проводитимуть регулярні зустрічі з данськими компаніями, що працюють в Україні, на яких вони матимуть можливість розказати про труднощі, з якими стикаються під час інвестування та ведення бізнесу. Також сторони налагодять постійний зв'язок між урядами обох країн для вирішення нагальних питань.

Підписаний документ є продовженням меморандуму, укладеного між Урядами України і Данії у квітні 2024 року. Він передбачає нове фінансування у розмірі близько 40 млн євро для інвестиційного фонду Данії EIFO, для сприяння новим інвестиціям в економіку України. Також в межах цього документу, для підтримки критичної інфраструктури, що використовує відновлювальну енергетику, данський уряд виділив додаткове фінан-

сування до українського механізму EIFO на приблизно 380 млн євро.

Також Україна та Данія підписали угоду зі стратегічного секторального співробітництва у сфері охорони здоров'я.

Угода визначає спільні цілі України та Данії, включаючи інтеграцію української медичної системи до стандартів ЄС, розвиток горизонтальної співпраці між лікарнями двох країн, боротьбу з антимікробною резистентністю та зміцнення системи охорони здоров'я в Україні. Також вона визначає спільних сфер взаємодії між країнами у таких напрямках:

- ✓ психічне здоров'я;
- ✓ фармацевтичний сектор;
- ✓ епідеміологічний нагляд та АМР.

Поза тим, між Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками і Агентством з лікарських засобів Королівства Данія був укладений меморандум про взаєморозуміння.

Джерело:

Кабінет Міністрів України

Міжнародний проєкт Lost in Transition: шлях до Європи та демократії

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ з інформаційним полем поза межами України у громадських організаціях Східної Європи? Таке питання поставили перед собою члени ГО «Центр розвитку бізнес технологій та культури» і взяли участь у міжнародному проєкті Lost in Transition, який досліджує, аналізує та формує базу матеріалів і методик для вивчення історії транзитного [від комунізму до капіталізму] часу пострадянських країн. В Україні він реалізується ГО Конгрес Активістів Культури за підтримки Федерального офісу закордонних справ Німеччини та має на меті популяризацію розвитку сучасних підходів до переосмислення процесів трансформації у 1990-х роках на пострадянському просторі.

Керівник ГО **Денис Васильєв** завітав до Запорізького ЦЖС і розповів про перші надбання в рамках проєкту.

– Українці завжди прямували в Європу, – зауважив пан Денис, – і зараз ми впевнено йдемо цією дорогою. Але пересічні громадяни, насправді, мало що знають

про 30-річний шлях країн Східної Європи від комунізму до демократії, який розпочався з падіння Берлінського муру та розпаду Радянського Союзу. Тому ми й вирішили підключитися до міжнародного проєкту, в якому беруть участь громадські організації з восьми країн, які вже мають досвід у боротьбі з пережитками соціалістичного минулого.

Нашими партнерами виступають:

DRA e.V., Німеччина [координатор]; Sofia Platform, Болгарія [спів-координатор]; Foundation Wissen am Werk, Хорватія; Education Development Center, Латвія; Center for Citizenship Education, Польща; Permer Centre for Civic Education and Human Rights; Congress of Cultural Activists, Україна. За підтримки Німецької Федеральної Агенції по Громадянської Освіти.

Активісти «Центру розвитку» почали з того, що провели унікальну екскурсію-дискусію

центральною частиною Запоріжжя під назвою «Транзитний Діалог. Громада і місто крізь часи та епохи». Ця подія припускає поглиблене обговорення історії та архітектури міста Запоріжжя.

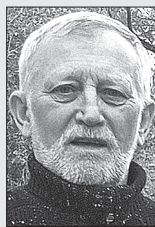
– Під час екскурсії ми проаналізували, як архітектура і міський простір відображають політичні та соціальні зміни, що відбулися протягом трьох десятиліть. Обговорили, як ці зміни вплинули на суспільство, та які уроки можна винести з цього досвіду, – каже Денис Васильєв. – Перехідні процеси включають серйозні травматичні та відроджувальні моменти в Україні та Європі після 1989–91 років. Вони впливають на суспільство: на соціальне, політичне і культурне життя.

Важливу роль тут відіграє громадська освіта у розумінні переходного часу з урахуванням досвіду «третього покоління» [тих, хто народився у період 1970-1985

років], яке пережило трансформацію у підлітковому віці, та їхнє сприйняття минулого.

– Сучасні виклики – російське вторгнення в Україну, безумовно, впливають на ідею спільної трансформації до демократії, – підкреслює журналіст та письменник із Гуляпілья **Іван Кушніренко**, у творчому арсеналі якого понад 90 книг з історичною тематикою. – Поглиблює розуміння впливу транзиту на суспільства у Східній Європі. Тому потрібно постійно вести міжнародний діалог між поколіннями для кращого розуміння європейських сусідів.

До роботи над проєктом вже приєдналися запорізькі журналісти **Юрій Гаєв** та **Ольга Вакало**. Їхні інтерв'ю-розповіді про новітню історію міста Запоріжжя перекладені декількома іноземними мовами, відповідно, створені відеоредакти.

– Моя участь у даному проєкті – спогади про власний досвід роботи в газеті «Комсомолец Запоріжжя» у роки, коли країною, що звалася СРСР, керував **Леонід Брежнєв**, а існування лише одної партії – КПРС, було законодавчо закріплено у Конституції, –

розповідає **Юрій Гаєв**. – Обмеження свободи слова, дефіцит продуктів харчування, недоступність багатьох книг чи фільмів – такими були тодішні радянські реалії. Більшість моїх співгромадян вважали це нормою, всі росли та виховувались на тодішніх ідеологічних стандартах. Я був піонером, комсомольцем, два роки – членом КПРС. Безпосередньо зіштовхнувся з цензурою у журналістиці [скажімо, про рок-музику треба було писати з негативним відтінком], коли працював у газеті.

Також журналіст додає, що Україні, аби стати незалежною, довелося пройти через горбачовську Перебудову, розпад СРСР, заборону комуністичної партії. А сам він, щоб стати українцем не лише у географічному сприйнятті, а, як зараз кажуть, ментально, набив купу помилок, набив чимало шишок на лобі.

– Про те, як змінювалися мої журналістські радянські погляди, як сприйняв Помаранчеву Революцію 2004 року і Революцію Гідності 2013-го, напад російської на Україну, ми і поговорили з Денисом Васильєвим під час інтерв'ю, – зазначає **Юрій Гаєв**. – Ідею «Транзитного діалогу» розумію так, як передачу знань про злочинну сутність всього радянського новому поколінню молоді. Докладно виклав свої спогади у книзі «Я жил в провинции», яку написав і видав кілька років тому. В інтерв'ю, ясна річ, багато що лишилось «за кадром».

Світлана ШКАРУПА

Поліцейські вивезли 165 дітей із прифронтових районів

Евакуація
з прифронтового
Приморського

ПРО ТЕ, ЯК ПОЛІЦЕЙСЬКІ евакуують цивільних із прифронтових Василівського та Пологівського районів, розповів заступник начальника управління – начальник відділу офіцерів поліції УПД ГУНП в Запорізькій області Олександр Кривенко.

Активну роботу поліцейські евакуаційні групи розпочали ще навесні 2023 року.

– У тісній співпраці з представниками органів місцевого самоврядування поліцейські евакуювали з небезпечних населених пунктів 719 людей, із них 165 – діти. Допомогу в самостійній евакуації надано 99-ти родинам, на вихованні яких перебуває 146 дітей, – зазначив правоохоронець.

З населених пунктів, де було оголошено обов'язкову евакуацію – це Гуляйполе, Степногірськ, Новопавлівка, Преображенка та Єгорівка, врятували більше 50-ти дітей разом із сім'ями та опікунами.

Також поліцейський додав, що через посилення обстрілів на Оріхівському напрямку прийнято рішення щодо примусової евакуації жителів села Мала Токмачка Пологівського району, яке розташоване безпосередньо на лінії бойового зіткнення.

Загалом, на сьогодні на територіях, де ведуться активні бойові дії, перебуває 8884 людини. Вивозити людей з населених пунктів, які знаходяться на лінії бойового зіткнення, дуже складно, поліцейські залучають військових до евакуації цивільних. Тих, хто ще не наважився виїхати, не залишають напризволяще: їм доставлено близько 37-ми кілограмів медикаментів, 141 тону продуктів харчування, 20 тонн питної води. Однак поліція закликає всіх громадян евакуюватися з прифронтових населених пунктів до безпечніших місць.

Люди, які виявили бажання виїхати, можуть звернутися до правоохоронців за номером 102.

Олена АХІНЬКО,
фото Нацполіції

ЖИТТЯ-БУТТЯ

Запорізька журналістка створила у Чехії потужний сайт

Перші кроки: як усе починалося

– Наталю, як виникла ідея створити медіа для українців у Чехії?

– Коли я приїхала до Чехії, це було в березні 2022 року, одразу помітила, що нам, українцям, не вистачає якісного та перевіреного контенту рідною мовою. Багато було новинних сайтів російською мовою, але вони були досить упередженими. У той час багато людей просто не знали, куди звернутися по допомогу, де знайти роботу або які документи потрібні оформити. Ідея створити сайт ProUkraine.cz виникла саме з цієї потреби – дати біженцям якісну інформацію та відчуття, що вони не залишилися наодинці зі своїми проблемами. Велику роль відіграли чеські колеги – вони надали максимальну підтримку. Вирішальним стало моє знайомство з Евою Шимковою – заступницею головного редактора Blesk.cz. Це чеське видання входить в медіахолдинг CNC. Завдяки її особистій вірі в Україну і прагненні допомогти українцям, реалізація ідеї стала можливою, нашої команді надали приміщення, технічну підтримку та зарплати. Скільки б часу не пройшло, наша команда буде дякувати Еві та іншим чеським колегам за те, що дали основу для розвитку!

– Чому, на вашу думку, так важливо мати українськомовні медіа за кордоном? У світі сучасних технологій завжди можна скористатися он-лайн перекладом.

– Українські біженці, опинившись у новій країні, часто стикаються з мовним бар'єром. Для багатьох це проблема і через два роки проживання. Вивчення чеської або мов інших країн вимагає часу. Знаю українців, які у Чехії понад десять років, але вони так і не стали читачами місцевих медіа. На жаль, багато хто з наших земляків через відсутність українськомовного контенту починає читати російськомовні сайти. Це велика проблема, оскільки значна частина цих ресурсів російською мовою фінансується росією і просуває пропагандистські меседжі.

Важливо, щоб українці мали доступ до правдивої та неупередженої інформації рідною мовою. Адже українськомовні медіа допомагають зберегти національну ідентичність. Бо – це

ЗАПОРІЗЬКА радіожурналістка Наталя Агаркова, яка після початку повномасштабної війни росії проти України переїхала до Європи, нині стала шеф-редакторкою українського інформаційного сайту в Чехії. Вона розповіла про важливість таких ресурсів у країнах ЄС. Особливо для тих, хто через війну був змушений покинути рідну домівку та виїхати з України.

не просто засіб комунікації, це частина нашої культури та історії. В умовах війни це набуває особливого значення, коли кожне слово має вагу.

Крім того, такі медіа можуть бути і голосом України за кордоном. Зараз ми робимо чеську версію нашого сайту, аби комунікувати з чехами, розповідати про українців. Ми робимо матеріали для чеських колег різних видань, де говоримо про Україну, це «живі» теми та захоплюючі історії. Таким чином намагаємось розвінчувати міфи та упередження про нас, тримати увагу до нашої країни.

Виходить, що працюємо на три напрямки: для українців у Чехії, про Чехію розповідаємо українцям в Україні та знайомимо чехів з Україною та українцями.

Який контент споживають

– Що найбільше цікавить українців у Чехії?

– Серед найбільш популярних тем – пошук роботи, житла, медицина, оформлення документів. Наприклад, як знайти лікаря, який розмовляє українською або хоча б англійською? А ще дуже популярні матеріали про освіту дітей [у Чехії не просто потрапити до середньої школи], робота через посередників і пов'язані з цим проблеми, особливості життя в Чехії [наприклад, які українські слова краще не говорити в Чехії], відмінності та схожості українців і чехів, фестивалі та події, які допомагають відчувати себе частиною української спільноти навіть далеко від дому.

– А є щось таке, що вас особисто здивувало?

– Чесно кажучи, дивує, як аудиторія реагує на інформацію, яка суперечить її очікуванням. Один з прикладів, коли чоловіки за кордоном не могли

zareєструватися у застосунку Резерв+. Ми зробили інтерв'ю з консулом, де пояснили, що zareєструватися можливо, було б бажання. Після цього отримали хвилю звинувачень: від особистих образ, що «журналістки-дурепи» до того, що ці «журналістки хочуть відправити всіх чоловіків на фронт» тощо. Багато таких моментів, коли людина хоче чути одне, ми наводимо факти або обґрунтування із законів, і вони виявляються не такими, як хотілося, тобто суперечать її баченню. Тоді починається обурення. Але не на суть проблеми, а на медіа.

Ще дивують безвідповідальні кроки людей, які вони роблять на вимисне, бо думають: ану ж мене ніхто не помітить? Наприклад, коли ми постійно попереджаємо щодо нелегальної роботи, наголошуємо на важливості бути чесними перед чеською системою. Але були випадки, коли люди робили собі дві банківські карти. На одну отримували допомогу як біженці, на іншу – «нелегальну» зарплату. Але цього річ банки розіслали попередження, що звітують податковій про всі фінансові надходження. Результат – людям довелося відповідати й повертати соцвиплати державі.

Ще дивує зворотний зв'язок з аудиторією. Ми отримуємо безліч подяк за допомогу. За ці два з половиною роки ми вже стали такою «віртуальною» гарячою лінією. Коли люди пишуть: «Дякую, ви робите важливу справу» – це стимул та нова мотивація для розвитку.

Виклики створення медіа за кордоном

– Розкажіть про виклики, з якими ви зіткнулися під час створення медіа з нуля в чужій країні.

– Україномовне медіа за кордоном – справжній виклик! Найскладніше – знайти фінансування. Рекламу у нашому випадку – нестабільне джерело фінансування. Загалом і чеські медіа переживають кризу в рекламі [напевно, як і ЗМІ по всьому світу]. Рекламодавець йде найкоротшим шляхом до аудиторії – через соцмережі. Тому ми шукаємо грантову підтримку, переконуємо донорів у важливості нашого соціального проекту. Зараз наша аудиторія – понад 300

тисяч, мільйони переглядів на різних соцмережах. Це потужне ком'юніті, яке хочеться зберегти та розвивати.

Окремо варто згадати про створення контенту. Люди зараз споживають інформацію в основному заголовками та короткими відео. Тому ми приділяємо велику увагу мультимедійним матеріалам, створюємо короткі відео на основі важливих матеріалів. Це непросте, але дуже важливо, щоб охопити якомога більше аудиторії. Зараз у нас понад 30 тисяч у «ТікТок» та понад 25 тисяч – в «Інстаграм», плюс «Фейсбук», «Ютуб», «Телеграм».

Життя редакції: те, що залишається «за кадром»

– Що найцікавіше відбувається в редакції?

– О, це цілий світ! Наша редакція з перших місяців роботи отримує велику кількість запитань від українців – загалом це вже тисячі повідомлень на редакційній пошті та в соцмережах. Листи від людей – це й чуттєві історії, й невдоволення, і благання про допомогу. На їх основі можна робити дослідження щодо біженців або писати бестселер, як українцям живеться за кордоном, про їхні враження та труднощі у Чехії. Часто ці історії настільки зворушливі, що всіх нас у редакції переповнює співчуття. Або навпаки – сміємося до сліз через кумедні ситуації, які трапляються з людьми, або від формулювань листів. «У мене болить шия. Я можу прийти до нас наступного тижня?», або надсилають документи з проханням щось пояснити. І це, з одного боку, показує рівень довіри до нас, з іншого – шокує, як люди необережно надають свої особисті дані у невідомість, просто надсилають паспорти, виписки з банку.

– Як ви бачите майбутнє українськомовних медіа за кордоном?

– Я бачу потенціал для розвитку. Таких редакцій, як ми, стає все більше за кордоном. Ми підтримуємо зв'язок з колегами в Німеччині та Польщі. Українці – це активна і талановита нація, ми швидко адаптуємося і вміємо підтримувати один одного. Думаю, такі медіа будуть розвиватися й далі, адже попит на якісну інформацію лише зростає. Важливо також, щоб українські медіа в Україні звертали більше уваги на наші ресурси, а не використовували місцеві російськомовні сайти як джерело. Це питання не тільки професійної етики, але й підтримки нашої спільноти за кордоном.

Україномовні медіа за кордоном – це не просто джерело інформації, це важлива складова розвитку України за кордоном. Тому читайте ProUkraine.cz! Українці в Україні або будь-де у світі точно знайдуть на наших сторінках щось цікаве: і про євроінтеграцію, і про найвідомішого чеха, якого люблять українці, і про чеські страви з дивними назвами.

Світлана ШКАРУПА

Як в Україні та світі влаштовують перформанси Марії Примаченко

ПОСТАТЬ видатної майстрині народного мистецтва Марії Примаченко завжди була об'єктом особливої уваги музеологів та дослідників цього художнього напрямку. Перетворення «старшого брата» на звіра-хижака спонукало і широкі кола українців придивитися уважніше до власної культурної спадщини загалом та її яскравої представниці зокрема. І цей попит залюбки узялися задовольняти музеї та інші просвітницькі установи. Протягом двох років відбулося значеніше шість довготривалих виставок творів цієї непересічної мисткині.

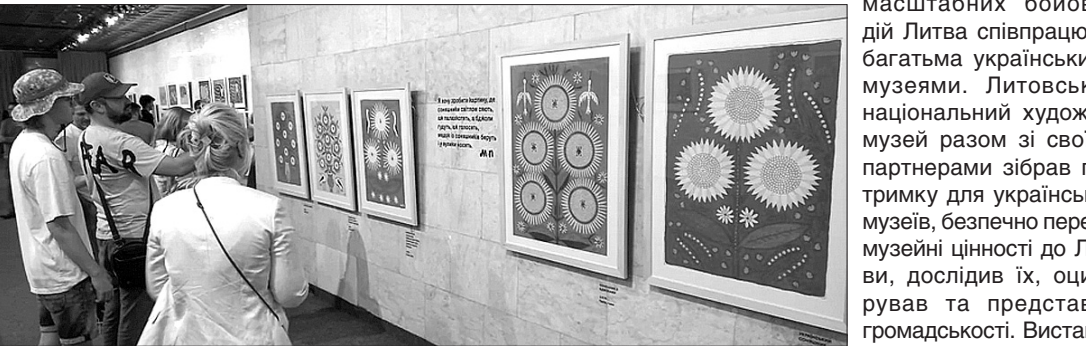
Сплеск цікавості до наївного мистецтва

Зокрема, в Національному центрі «Український дім» влітку 2023 року демонструвалася виставка «Врятоване», на якій було представлено 14 картин Марії Примаченко, які дивом вціпіли після російського ракетного обстрілу Іванківського історико-краєзнавчого музею. Уже цього року в «Українському домі» два місяці тривала виставка «Марія малює», де експонувалися сто невідомих творів художниця з приватної колекції мистецтвознавця, академіка Едуарда Димшиця.

Більшість робіт із цієї колекції склали і виставковий проєкт «Дарую Україні!», що демонструвався у липні-серпні 2023 року в Національному музеї імені Андрея Шептицького у Львові. На початку ж минулої осені відвідувачі цієї установи могли милуватися проєктом «Заповідаю любов. Марія Примаченко», основу якого склали роботи художниці зі збірки родини Понамарчуків і Благодійного фонду «Творча спадщина родини Марії Примаченко».

А що ж Запоріжжя? Адже наш обласний художній музей є гордим володарем сотні картин Марії Примаченко – найбільшої колекції, якщо не брати до уваги столичні музеї. Одразу скажемо: «Запорізька Марія» так само підкорює глядачів. Хоча і не в рівних стінах.

На початку повномасштабного вторгнення наша колекція [як і інші цінні експонати] була евакуйована до Львова. І з жовтня 2023-го по квітень 2024 року під назвою «Феномен Марії Примаченко» демонструвалася в експозиційних залах Палацу Поточцьких Львівської національної галереї імені Бориса Возницького. А з жовтня поточного року більшість робіт із запорізької збірки мисткині чарує відвідувачів у Художньому музеї Вітаутаса Касюліса у Вільнюсі [Литва].

Експозиція – концептуальне мистецтво. Коли музеологу є що сказати

Втім, запорізькі музеологи не лишуються осторожності переможної ходи творчості художниці Україною та закордонням. Зокрема, у мистецтвознавчому спілкуванні. Нещодавно за ініціативою очільниці художнього музею Інгі Янкович відбувся онлайн-семинар «Практика сучасної експозиції та неосаяний Всесвіт Марії Примаченко». Пані Інга вважала, що сама музейна експозиція є концептуальним мистецтвом, у якому надважливу роль відіграють думки, що генеруються куратором виставки. Коли музеологу чи музеологині є що сказати, вони будують експозицію не за хронологією творів, а за логікою їхнього внутрішнього змісту і гармонією кольорових плям. У поєднанні з екскурсією відвідини музею стають для глядача справжнім перформансом.

Ось пані Інга і запросила колег поділитися своїми знахідками, як представити твори однієї художниці у різних просторах, і сенсами, які вони хотіли донести до глядачів.

Кураторка виставки «Марія малює» в «Українському домі»

Тетяна Волошина розповіла: «В усі часи, всупереч обставинам, Марія малює, тож і ми не маємо опускати руки. У мистецтві Марії Примаченко є зерно того життя, яке, попри все, прагне простоти і відроджуватися, долаючи спротив реальності. Саме тому слоганом виставки став вислів самої художниці: «Щоб люди жили, як квіти цвілі».

Будуючи експозицію, мистецтвознавиця ставила питання:

«Хто така Марія? Що Марія малює? Як Марія малює? Чому Марія малює?». Відповіді на них були у двох експозиційних залах. В одному був представлений «проблемніший», драматичний живопис, присвячений Чорнобильській катастрофі. В іншому – світліші за настроєм роботи. За словами пані Тетяни, для багатьох відвідувачів стало відкриттям, що Марія Примаченко не тільки квіти та фантастичних звірів малювала, а й торкалася глибоких тем. У тому числі через свої, часом побутові, часом філософські написи-приказки на роботах. На вході до зали глядачам надавалися ці відраховані цитати. До їх послуг були також мерчі – листівки, футболки, сумки. Виставку супроводжувала публічна освітня програма, розроблена спеціально для проєкту: лекції, обговорення, майстер-класи. До речі, виставку «Марія малює» за дві місяці відвідали 50 тисяч гостей.

У Національному музеї імені Андрея Шептицького обрали інший підхід. Експозиція об'єднала чотири тематичні розділи. «Життя-буття» присвячено

змалюванню життєвого середовища мисткині, праці, побуту, святкових подій в українському селі. Другий розділ торкається взаємодії тематики війни та Чорнобильської трагедії, які сьогодні особливо суголосні нашому болю. У третій залі «Поліський сад» відвідувачі насолоджувалися справжнім квітковим розмаїттям у «компанії» з дивовижними птахами. У четвертій розмістився улюблений усіма «Бестіарій» – добрі й кумедні тваринки, чудернацькі та страшилки чудовиська, іноді іронічні й такі схожі на людей... Особливою родзинкою експозиції стали дитячі книжки, які проілюстровано творами Марії Примаченко. А також оригінальні проєкти ілюстрацій авторки до планованого, проте нереалізованого видання. «Десертном» до виставки стали речі, виставку «Марія малює» за дві місяці відвідали 50 тисяч гостей.

Львів та Вільнюс – етапи подорожі запорізької колекції

Марії Примаченко – уже десята ініціатива литовців. А на семінарі директорка Художнього музею Вітаутаса Касюліса [структурний підрозділ Литовського національного художнього музею] пані Ілона Мазексвіч розповіла, що виставка запорізької колекції є першим очним знайомством литовського глядача з творчістю Марії Примаченко. Тому литовські куратори доклали багато зусиль до її організації. Бо треба було детально вивчити біографію майстрині, глибоко пізнати тематику творчості, поринувати у її нестандартний образний світ і зробити зрозумілим її написи-приказки для литовців та численних туристів.

Виставка «Дарую тобі сонячне мистецтво» демонструється у будівлі початку ХХ століття, де сто років тому польські інтелектуали демонстрували твори литовських художників. І тут же треба було продумати якнайкраще розміщення творів. Тож до команди, крім мистецтвознавців, залучили

архітектора, дизайнера, освітлювачів, поетесу і перекладача. В результаті близько 60-ти робіт за шістьма тематичними блоками оформили у білі чи імітовані під деревину паспарту, зробили декільку підсвітку, аби не псувався тендітний папір, на якому створені роботи, майстерно вписали їх в антураж кількох залів і зробили стенди з перекладами жартиливих написів-приказок мисткині литовською та англійською мовами. На відкритті виставки було кілька сотень людей, і зараз туди ходять чимало відвідувачів.

У Вільнюсі виставка демонструватиметься до кінця березня 2025 року, а потім має переїхати до Клайпеди.

Радіємо, що про запорізьку колекцію робіт видатної мисткині дізнаються у світі, та з нетерпінням чекаємо її повернення додому. Після Перемоги.

Ганна ЧУПРИНА, фото авторки та з відкритих джерел

Закінчення – на 5-й стор.

РОЗМОВА із директоркою-художньою керівницею Запорізького академічного обласного українського музично-драматичного театру імені В.Г.Магара Наталією Власовою, яка була призначена на цю посаду у вересні цього року за розпорядженням голови обласної військової адміністрації, відбулася наприкінці листопада.

Театр у часи війни вирішує багато задач – і не тільки творчих... Про це й поговорили.

– З чим насамперед я зіткнулася і на чому роблю наразі акцент. Це кадрово політика, – заявила пані Наталія. – Тому що, на жаль, у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії в Україну майже сорок відсотків творчого колективу виїхали: хто за межі області, а хто – й за межі країни... Але життя продовжується, і театр – саме та терапія, яка потрібна людям. Це дуже важливо для нашого прифронтового міста, для людей, які залишилися та не дають можливості окупанту, щоб місто стало російським. Якщо наші хлопці та дівчата тримають фронт, то ми маємо свій, театральний.

Ясно, що нині поповнювати склад творчого колективу дуже важко. Нам потрібні й актори, й музиканти, й артисти балету... Провели конкурс. Звернулися, зокрема, до кафедри театральної майстерності Запорізького національного університету. І серед 17-ти людей, які восени поповнили наш колектив, шестеро – студенти, а одного з них з першого грудня ми взяли на ставку.

“Зараз скалися перспективи та можливості, яких ви не мали у мирний час”, – наголошує я молоді. Багато вакантних місць, багато ролей – раніше вони б гарцювали в масовці, а нині у них мало не головні ролі. На щастя, молодь показує себе: талановиті, здібні, мають бажання та дарують радість глядачам.

– Наша газета не раз писала про прем'єри та перемоги Студентського театру ЗНУ, який працює при кафедрі. Вистава «Вій», з якою вони побували та стали призерами фестивалю в іспанській Жироні, набагато краща, ніж у гастролерів...

Закінчення. Початок – на 4-й стор

Литва – не єдина закордонна країна, де демонструються твори Марії Примаченко. Її роботи представлені на виставці в Moderna Museum Malme [Швеція, місто Малме]. Виставка має назву THE FANTASTIC AND HORRIFIC – MARIA PYMACHENKO AND WORKS FROM THE MODERNA MESEUM COLLECTION. Тут її роботи представлені у неймовірно діалозі разом з іншими легендами: Марком Шагалом – поетом фарб та снів, Пабло Пікассо – батьком авангарду ХХ

Театр Магара: що і як

– Що стосується гастрольних вистав, ніколи не могла зрозуміти, що саме на нашого глядача так особливо впливає? Магічно якось. Порівнюю рівень, якість, професійність. Ми не можемо навіть на одному щаблі стояти! Але чогось люди ведуться саме на гостьові привізні театри.

Ми ж при таких реаліях та обмежених можливостях працюємо на повну силу. Дуже багато планів, задумів, маємо їх реалізувати. Багато репетицій – навіть вистави, які були в репертуарі, знову пропрацьовано: у кожній до 80-ти відсотків дебютантів.

Ще нині дуже важливо, щоб вистави були не довготривалими – через тривогу та відключення світла глядач може виставу не додивитися. Вистави «Кайдашева сім'я», «Іван Мазепа» ми вже скоротили.

– На виставі «Кайдашева сім'я», яка відкривала сезон, були запрошені члени Спільних журналістів, яка нині стала емоційним прихистком для колег з окупованої території області. Дякуємо вам.

– Знаєте, зазвичай відкриття сезону – це прем'єра. А тут ми були щиро раді й тому, що підготували, оновили ці виставу. Бо на часі повернення театру імені Магара до театрального простору України. Я поговорила з колективом, пояснила, що всю майже 95-літню історію ми завжди були вагомим театральним складовою культури країни... Та чомусь за останні роки втрачено було зв'язок з іншими театрами, Спільною театральних діячів України. Це треба було виправляти.

Влітку я скористалася відпусткою кампанією та відвідала наші кийські театри: імені Франка, імені Лесі Українки, Молодий театр, Театр на Подолі. Поспілкувалася з директорами-художніми керівниками. Всі готові нас підтримувати, готові допомогти. Тому що ми – прифронтовий театр, і нам важче.

Керівник театру імені Франка Євгеній Ніщук каже: “Наталіє Федорівно, готовий вас прийняти з гастрольми”. Та ми ж не можемо сплатити високу оренду, – пояснює він: “Для вас буде мінімальна вартість, і навіть ці гроші вам платити не треба буде. Я підтягну бізнес заради допомоги прифронтовому театру, а ви продасте 950 квитків, заробите гроші та поїдете додому...” Так для того, щоб

сторіччя, Леноу Кронквіст – проникливою дослідницею людських емоцій.

А в Україні чергова новація в експонуванні творів Марії Примаченко належить Національному музею декоративного мистецтва. Днями тут відкрили нову експозицію, що презентує близько 60-ти невідомих авторських робіт художниці раннього періоду, і запропонували відвідувачам помилуватися картинами криз «чарівні окуляри». За допомогою новітніх технологій 72 роботи з двох альбомів мисткині 1940-х

Вистава «Пан Коцький» до свят готова! Розпочинаємо 20 грудня!

іхати в Національний театр імені Франка, нам треба щось готувати, розумієте? Наразі ми повернулися до складу Спільних театральних глядачів театру – і водночас потрібно зробити сайт сучасним. Зараз аназову приїжджала голова Спільних Маргарита Кудіна з Кам'янського театру імені Лесі Українки. Ми дуже тісно спілкуємося, знайшли спільну мову.

Подали дві заявки на участь у щиро раді й тому, що підготували, оновили ці виставу. Бо на часі повернення театру імені Магара до театрального простору України. Я поговорила з колективом, пояснила, що всю майже 95-літню історію ми завжди були вагомим театральним складовою культури країни... Та чомусь за останні роки втрачено було зв'язок з іншими театрами, Спільною театральних діячів України. Це треба було виправляти.

– Та костюми та сценографія поки не вирішені...

– Так, «Тіням забутих предків» не вистачає гуцульського колориту. Допрацьовуємо костюми. Я знайомлюсь з усім репертуаром, аналізую зайнятість артистів, роблю зауваження щодо музичного супроводу, вокального супроводу, гри, костюмів...

Дуже велика проблема в тому, що на сьогодні в театрі немає головного режисера: Тетяна Лещо-ва через війну виїхала за кордон. До нового року ми працюємо в онлайн-режимі, вона підключиться через ZOOM на репетиції, на наші наради, коли треба, вона завжди з нами. Але для театру це неприпустимо, довго так тривати не може.

Що стосується вокалу. У нас немає артисти драми, які мають чистого інтонації. Маю абсолютний слух, тож зауваження мала чи не до кожної вистави. Запросили хормейстера Лічманову-Орел. Через два місяці її роботи – за-те додому...” Так для того, щоб

сторіччя, Леноу Кронквіст – проникливою дослідницею людських емоцій.

А в Україні чергова новація в експонуванні творів Марії Примаченко належить Національному музею декоративного мистецтва. Днями тут відкрили нову експозицію, що презентує близько 60-ти невідомих авторських робіт художниці раннього періоду, і запропонували відвідувачам помилуватися картинами криз «чарівні окуляри». За допомогою новітніх технологій 72 роботи з двох альбомів мисткині 1940-х

років, які раніше були лише виставковими експонатами, тепер стало можливим розглянути в деталях. А ще –

заємодіяти з керамічними творами художниці.

Ганна ЧУПРИНА, фото з відкритих джерел

– Ми були на прем'єрі у січні 2015 року. Це була радість і для дітей, і для дорослих!

– Наразі є ще й інтермедія, а також у театрі створені локації в національному стилі, під казочку. У передноворічні та новорічні дні планується щодня одна вистава, а у п'ятницю, суботу та неділю – по дві вистави. Будуть і верніси програми – відновлена «Чарівна ніч». До святової програми додамо й концерт «Музика вільних». На сцені будуть і оркестр, і солісти, і актори, і наш балет.

Перед моїм заступником Сергієм Однокосовим поставлено завдання: музичну частину театру підняти до відповідного рівня, бо ми музично-драматичний театр. Чому 90 відсотків програми під фонограму і тільки десять – у супроводі оркестру?

– Змінює це пропорцію на користь живої музики?

– Так. І перша прем'єра 2025 року буде такою. Готуємося до 27 березня, до Дня театру. TANGO cover version – дуже видовищна музично-танцювальна подія, у якій працюють усі артисти балету, драми. Починається програма карнавалом, з усіх боків сцени виходитимуть артисти, з різними композиціями, у різних костюмах. Режисерки вистави – Тетяна Лещова та Тетяна Астаф'єва. Вони з цією ідеєю підходили до попереднього керівництва, та їм відмовили. Тетяна Владленівна Астаф'єва вже живе цим, вже там, у Cover Tango...

– Чи можуть поставити особисте запитання? Де у вас була ця театральна жилка, яка наразі так розкрилася?

– Я ж була музичною дитиною: навчалася грі на фортепіано та акордеоні. Закінчила музичну школу, музичне училище, згодом – Інститут культури. І так планувалося, що моє життя буде пов'язане з музикою. Вийшла заміж у Запоріжжя... Приїхала у невідоме місто в 19 років, почала працювати учителькою музики у 76-й школі. І мене швидко поставили заступником директора, я була наймолодшою на такій посаді в районі – у 27 років... А потім так кар'єра пішла... Я не скажу, що мені важко було те, чим я займалася. Ні, мені моя робота подобалася. Але коли я опинилася в театрі, я зрозуміла, як я сумувала за тією справою, з якою хотіла пов'язати своє життя...

Інеса АТАМАНЧУК Фото Олександра ПРИЛЕПИ та зі сторінки театру

Інеса АТАМАНЧУК Фото Олександра ПРИЛЕПИ та зі сторінки театру

Як в Україні та світі влаштовують перформанси Марії Примаченко

років, які раніше були лише виставковими експонатами, тепер стало можливим розглянути в деталях. А ще – заємодіяти з керамічними творами художниці.

Ганна ЧУПРИНА, фото з відкритих джерел

НА ДУМКУ керівника Економічного дискусійного клубу Олега Пендзина, якщо оцінювати приблизно, то вартість новорічного столу-2025 зросте десь на 10-15 відсотків – у порівнянні з минулим роком. Це виходячи із того індексу інфляції, який є на сьогодні [110 відсотків з початку року]. Але можливі варіанти. Напередодні Різдва «МИГ» за традицією провів свій моніторинг цін на продукти харчування в Запоріжжі.

Скільки витратять запоріжці на святкові страви

НАЙБІЛЬШЕ цього року подорожчали **овочі та яйця**, які є основою більшості святкових салатів.

За десять днів до Різдвяних свят на Критому ринку **картоплю** можна було купити за ціною 30 грн/кг [рік тому вона коштувала 20 грн/кг], **моркву** – за 35 грн [20 грн], **буряк** – 25 грн [20 грн], **цибулю ріпчасту** – 20 грн [18 грн], **капусту білоголову** – 40 грн [12 грн]. До речі, капуста білоголова зрівнялася за ціною із **капустою пекінською** [теж 40 грн/кг], хоча зазвичай остання завжди була дорожчою.

Яйця курячі наразі вартують у середньому 70 гривень за десяток, є навіть 75 гривень. Ціни на них різко пішли вгору ще у жовтні і за місяць зросли на 60 відсотків. Однією з причин подорожчання яєць експерти називають, окрім сезонного фактору, зростання собівартості виробництва, зокрема, подорожчання кормів. Оскільки зросли ціни на фуражну пшеницю, кукурудзу та соняшниковий шрот, це вплинуло на вартість утримання птиці. Крім того, подорожчала електроенергія. До того ж із настанням холодів збільшується її споживання задля забезпечення комфортного середовища для птиці; плюс додаткові витрати на підсвітку у зв'язку зі скороченням світлового дня.

Ціни на **зелень**, без якої не обходиться жоден святковий стіл, майже не змінилися, якщо порівнювати із груднем минулого року. Хоча взимку цей товар дорожче, ніж восени.

– Кріп нашого виробництва по 350 грн за кг, який вирощують у приміській Матвіївці, вже майже закінчився, – розповідає **підприємниця Світлана**, яка багато років продає на ринку виключно зелень. – **Надалі будемо закуповувати кріп, який везуть із Грузії. Він дорожчий – 450 гривень за кілограм. Петрушку та кінзу взимку отримуємо з Іспанії, у роздріб продаємо по 450-500 гривень за кілограм. Інша зелень вітчизняного виробництва, тому дешевша. Наприклад, зелена цибуля-кущівка – 250 гривень за кілограм, руколу привозять із Дніпра – по 400 гривень за кілограм. Але ми робимо пучки за ціною переважно 15-20 гривень. Лише листя салату дорожче – пучок із десяти штук коштує 35 гривень.**

За словами продавчині, дефіциту зеленого товару немає, доставка працює безперебійно. А ось покупців, на жаль, стало помітно після прильотів по місту ворожих ракет та КАБів.

– Після останніх двох прильотів рівень продажів впав у два-три рази, – відзначає Світлана.

Та й інші продавці кажуть те саме.

Незважаючи на значне подорожчання овочів, ціни на **готові овочеві салати та домашні соління** майже не змінилися. Домашні салати з баклажанів, моркви та перцю коштують, як і торік, здебільшого 80-100 гривень за кілограм. Хоча дехто просить 120 грн/кг.

А ось **квашена капуста** зросла у ціні. Торік її продавали по 60-70 грн/кг, зараз по 100-110 грн.

На **м'ясо** ціни теж майже не змінилися. За десять днів до Різдва на Критому ринку за м'якоть свинини просили 150-160 грн/кг; яловичини – 200 грн/кг. Шия та лопатка телятини коштувала 200 грн/кг, задня частина – 260 грн, вирізка – 290 грн/кг. Найдорожча – баранина. За баранячу ногу пропонували заплатити 250 грн за кг. Можна було купити окремо м'якоть з цієї ноги, але вже по 350 грн/кг. Найбільш бюджетний варіант для головної страви на свята – це **куряча тушка**: ціна – 80 грн/кг. **Качка** обійдеться вже вдвічі дорожче – 165 грн/кг. **Кролик** – більше ніж утричі: 300 грн/кг.

Щодо **м'ясних делікатесів домашнього приготування**, то ціни на них залишилися на минулорічному рівні. Домашня рубана свиняча ковбаса та сирокочений балик на ринку коштують 340 грн за кг; шинка – 320 грн, окіст – 300 грн, сало копчене – 260 грн/кг.

Охолоджена річкова риба також поки що вартує приблизно, як і торік. Дзеркального коропу продають по 130 грн/кг, товстолоба – 90 грн/кг, щуку – 200-250 грн/кг, сома – 200 грн/кг.

Гриби, які присутні у рецептах багатьох святкових страв, трохи подорожчали: гливи продають по 150 грн/кг, печериці – по 130 грн/кг.

Ціни на **цитрусові**, без яких неможливо уявити новорічні свята, дуже різняться. Апельсини-мандарини в різних «точках» продають і по 120 грн/кг, і по 60 грн/кг.

Проте можна доповнити стіл іншими фруктами. Наприклад, грушами [55-75 грн/кг], або яблуками [35-40 грн/кг].

Вибираємо новорічні лісові красуні

ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ директора Запорізького відділення «Східного лісового офісу» ДП «Ліса України» **Григорія Чернети**, цього року місцеві лісгосподарства планують реалізувати 2200 новорічних хвойних дерев, що значно більше, ніж було минулого року. Це пояснюється тим, що до запорізького відділення приєднали декілька лісництв Дніпропетровської області.

У Запоріжжі, за адресою **вулиця Чумаченка 15в**, вже відкрився різдвяний ярмарок. Цьогоріч тут продаватимуть сосну звичайну та кримську.

Різдвяні ялинки ДП «Ліси України» вирощують на спеціальних плантаціях. Деревця ростуть від чотирьох до восьми років, аби досягти оптимального розміру.

Ціна на сосну звичайну – від 150-ти гривень за дерево до метра висотою.

Кримська сосна до метра – 240-300 грн.

Дерево від двох з половиною до трьох метрів – від 600 до 1300 грн. Висотою чотири метри – 1500 гривень.

На різдвяних базарах, де підприємці реалізують дерева, привезені з інших регіонів України, ялинки та сосни коштують дорожче.

Зокрема за ялинку [сосна кримська з Харківської області] висотою в один метр просять 600 грн. Зовсім маленьку сосну вдається сторгувати за 500 грн. Пишніші та вищі дерева коштують 700-1500 грн.

Також можна купити набір новорічних гілок: ціна за одну штуку – від 50-ти гривень.

Крім того, запоріжцям пропонують і набірні ялинки з живих гілок на дерев'яній підставці.

Найменше деревце вартує 250 грн [торік – 150 грн], більші за розміром – 450 грн.

Невеличкі живі ялинки у горщику коштують від 1200 грн. Але їх хоч можна після свят не віднести на смітник, а висадити на подвір'ї.

19 грудня – День адвокатури; День спеціаліста з безпеки; Міжнародний день допомоги бідним.
20 грудня – Міжнародний день солідарності людей.
21 грудня – День працівників Пенсійного фонду [Запоріжжя]; День народження кросворду; Всесвітній день оргазму.
22 грудня – День працівників дипломатичної служби України; День енергетика.
23 грудня – Всесвітній день сноуборда.
24 – День працівників архівних установ України.
25 грудня – День фельд'єгерської служби; день написання Тарасом Григоровичем Шевченком «Заповіту»; Різдво Христове.
26 грудня – День подарунків.

■ ЮВІЛЕЇ, ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

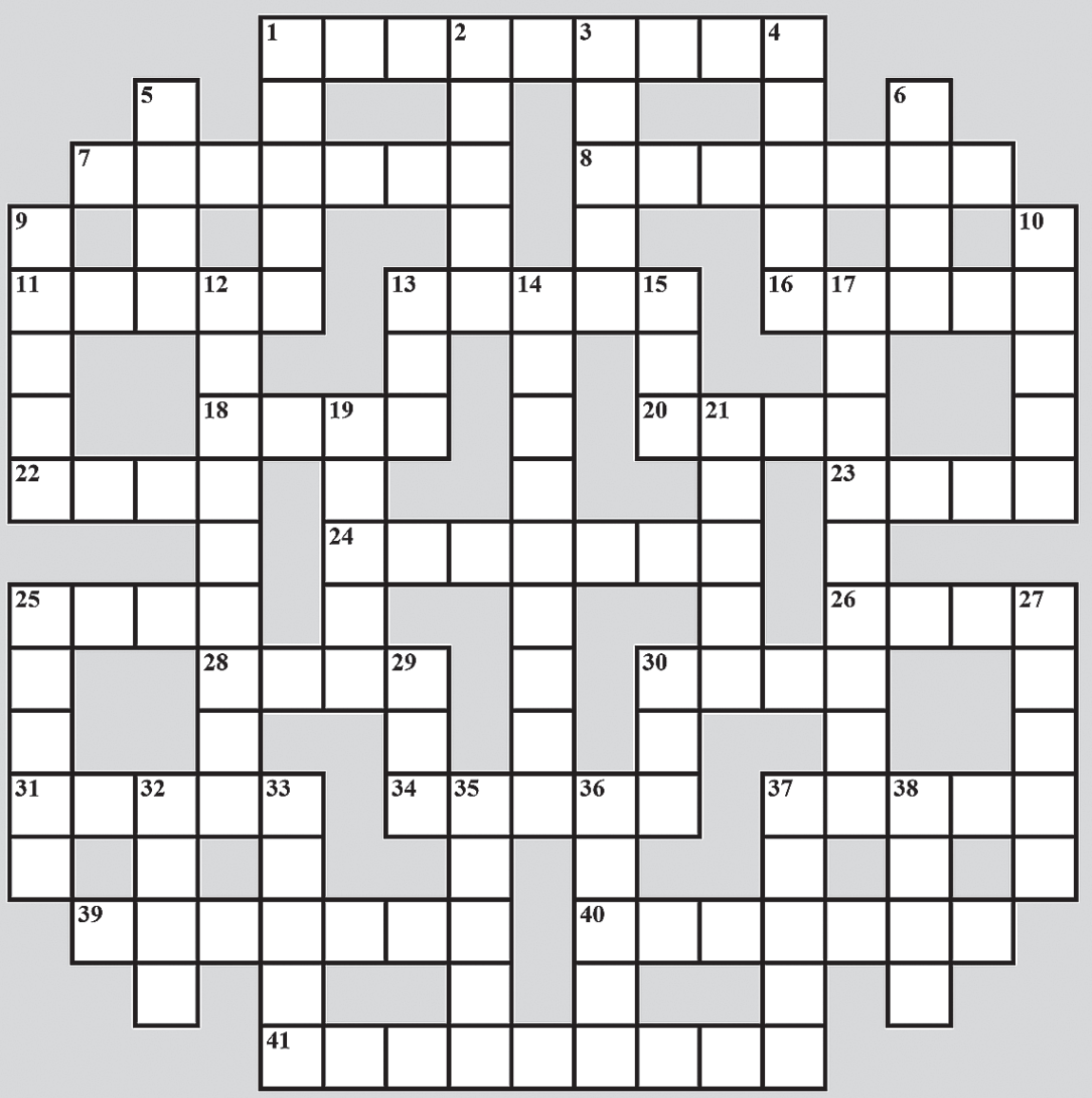
20 грудня – 170 років від дня народження Євгенії Барвінської [1854-1913], піаністки, співачки, хорової диригентки, громадської діячки; 50 років від дня народження Василя Сліпака [1974-2016], оперного співака, соліста Паризької національної опери, учасника Революції Гідності, військовослужбовця, учасника російсько-української війни, волонтера, Героя України.
22 грудня – 130 років від дня народження Оксани Драгоманової [1894-1961], письменниці, перекладачки, громадської діячки в Аргентині.
23 грудня – 100 років від дня народження Михайла Водяного [Вассермана, 1924-1987], актора театру та кіно, конференсьє, театрального режисера.
24 грудня – 180 років від дня народження Євгена Желехівського [1844-1885], лексикографа,

фольклориста, громадського діяча; 100 років від дня народження Данила Бідношея [Бідношия, 1924-1989], художника.
25 грудня – 140 років від дня народження Анастасії [Насті] Грінченко [1884-1908], письменниці, публіцистки, перекладачки, громадської та політичної діячки; 130 років від дня народження Миколи Фоменка [1894-1961], композитора, піаніста, музичного критика, педагога.
26 грудня – 100 років від дня народження Григорія Гуртового [1924-2012], історика, педагога, журналіста, музейного працівника, краєзнавця; 30 років від дня народження Святослава Горбенка [1994-2014], військовослужбовця, учасника російсько-української війни, захисника Донецького аеропорту, Героя України.

■ ІМЕНІННИКИ

19 грудня – Аглая, Григорій, Ілля, Тимофій [за старим календарем – Максим, Микола].
20 грудня – Антон, Данило, Іван, Гнат, Ян [Антон, Василь, Григорій, Іван, Ігнатій, Лев, Михайло, Никифор, Ніл, Павло, Петро, Сергій].
21 грудня – Леонтій, Михайло, Микита, Петро, Сергій, Уляна, Юліана [Анфіса, Кирилло].
22 грудня – Анастасія, Дмитро, Теодор, Федір [Василь, Володимир, Ганна, Олександр, Софрон, Степан].
23 грудня – Василь, Давид, Іван, Макар, Павло, Ян [Анатолій, Ангеліна, Ганна, Григорій, Євген, Іван, Костянтин, Михайло, Микола, Олександр, Олександр, Олексій, Петро, Сергій, Степан, Тетяна].
24 грудня – Агата, Євгенія, Інокентій, Клавдія, Микола, Сергій [Данило, Іван, Лука, Микола, Петро].
25 грудня – Августина, Агрипіна, Анфіса, Василь, Григорій, Дмитро, Костянтин, Леонід, Марія, Михайло, Микола, Олександр, Юхим [Олександр].
26 грудня – Антоніна, Лука, Степан, Теодор, Тихін, Федір [Аркадій, Арсеній, Василь, Володимир, Григорій, Євген, Омелян, Іван, Микола, Олександр, Олексій, Яків].

КРОСВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

■ МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ГРУДЕНЬ

- Сприятливі місячні дні: 20, 21-22, 25.
- Складний місячний день: 23.
- Краще уникати активних дій: 23.
- Несприятливі дні в деяких сферах: 19, 23, 26.
- Несприятливі дні для стрижки: 19, 25-26.
- Несприятливі для фарбування волосся: 24-25.

- Сприятливі дні для:
- ✓ починань: 21-22, 25;
 - ✓ досягнення цілей: 22, 26;
 - ✓ фінансових або юридичних справ: 21;
 - ✓ дорогих покупок [квартира, авто, техніка]: 20;
 - ✓ міжособистісних [ділових і романтичних] стосунків: 26;
 - ✓ покращення взаємин: 22;
 - ✓ весілля: 22-25;
 - ✓ зачаття: 19-20, 22-23, 26;
 - ✓ проведення хірургічних операцій та інших медичних процедур: 19-26;
 - ✓ візиту до стоматолога: 23-24;
 - ✓ ефективного схуднення та очищення організму: 19-26;
 - ✓ стрижки: 19-23;
 - ✓ фарбування волосся: 19-21; миття голови: 19, 23-24;
 - ✓ проведення косметичних процедур, особливо для догляду за шкірою та депіляції: 19-26;
 - ✓ підстригання і тонування волосся, хімічні завивки: 19-22;
 - ✓ творчості та спорту: 20-21, 25;
 - ✓ подорожей: 19, 22.

■ САД З ГОРОДОМ

- Найкращі дні для робіт в саду та на городі: 23-26.

- Найкращі дні для посіву:
- ✓ картоплі, моркви, буряку, часнику: 19-24;
 - ✓ цибулі, часнику, салатів, шпинату, кропу, петрушки: 19-24;
 - ✓ бульбових: 20-23.

СВІТ ДЕВ'ЯТИ МУЗ

Єднання мистецтв у художньому музеї

ДО МІЖНАРОДНОГО дня скрипки відбувся концерт учнів та викладачів Запорізької ДМШ №3. Творчий захід «Єднання образотворчого та музичного мистецтв», ініційований художником Андрієм Соколенком та щиро підтриманий у Запорізькому художньому музеї, має історію, що триває десятиліття. Концерти провідних музикантів міста супроводжували виставкову діяльність. І дитяча музична школа №3 вже не вперше прикрашає художні події своїми виступами. Яскраві, відповідні тематиці заходу програми готує Наталя Рогова. А щоб краще відчуті чарівність мелодій природи, перед концертом на екскурсію живописною виставкою Антона Шеретова запросила її кураторка Ольга Дворна. Скрипалі швидко налаштували інструменти та підготувалися до виступів. Щоб згодом надихаюча краса живопису в обіймах вічних мелодій занурювала усіх присутніх у часи створення музичних творів: звучали Гендель і Бах... До програми виступів юних скрипалів долучилися педагоги: колектив під назвою Foli виконав першу частину «Маленької серенади» В.Моцарта.

Інеса АТАМАНЧУК, фото Миколи БАРИШЕВА

По горизонталі:

1. Місто за порогами. 7. «Я - хмаринка-хмаринка-хмаринка, а зовсім не ...!» [мульт.]. 8. Пристрій, що перетворює електричні коливання на звукові. 11. Елементарна частинка, складова матерії. 13. Закон відплати. 16. Родина італійських майстрів смичкових музичних інструментів. 18. Їжа тварин. 20. Між сніданком і вечерею. 22. Адольф, який створив саксофон. 23. Триумфальна в Парижі. 24. Погана, мерзенна, підступна людина. 25. Одиниця виміру сили звуку. 26. Покриття тіла. 28. Німецький виробник автомобілів. 30. Невелика дорожня скринька. 31. Музичний інструмент з двома струнами. 34. Слово або вислів як замаскована підказка. 37. Інша назва вахти. 39. Липка лікувальна маса, нанесена на смужку тканини. 40. Захист від нападу. 41. Спеціалістка із зору.

По вертикалі:

1. Механічна застібка. 2. Ім'я що походить від скандинавського Helga і перекладається як «свята». 3. Глибоко особиста справа. 4. Наклеп, обмова, поширювані з метою знеславити, зганьбити. 5. Ціль. 6. Засіб спілкування між людьми. 9. Хижак - смердючка. 10. Те саме, що грубка. 12. Українська дівчина, дружина султана Османської імперії. 13. Хрещений батько по відношенню до батьків хрещеника і до хрещеної матері. 14. Різкі болі в попереку. 15. Антитерористична операція. 17. Тканина з якої шийють білизну, вибілена міткаль. 19. Англійське слово, яке українською мовою означає «швидкий», «річковий поріг», «бистрина». 21. Великі ворота, переважно при монументальних спорудах. 25. Група осіб, які ведуть злочинний спосіб життя. 27. Домівка для авто. 29. Електрично заряджена частинка молекули. 30. І ємність, і надбудова в носовій частині палуби. 32. Фізична оболонка. 33. Заглиблення у ґрунті, по якому тече річка. 35. Полімер нарощених нігтів. 36. Бренд кави, заснований 1895 року в Німеччині підприємцем Йоганном Якобсом. 37. Ньютон казав, що вона формується шляхом стиснення розрідженого газу. 38. Пророк, який три доби провів у череві кита.

Відповідь на кросворд, опублікований 12 грудня

- По горизонталі: 1. Перемога. 5. Молочник. 9. Вермішель. 10. Обама. 12. Ляпас. 15. Атлас. 18. Пеле. 19. Морс. 21. Доба. 23. Пекло. 24. АББА. 26. Чилі. 28. Огнію. 29. Літо. 30. Удар. 31. Діло. 32. Кунак. 35. Канюк. 38. Ділок. 41. Понеділок. 42. Ластівка. 43. Набросок. По вертикалі: 1. Петро. 2. Раджа. 3. Мавка. 4. Армія. 5. Мошка. 6. Ольга. 7. Наділ. 8. Кокос. 11. Мапа. 12. Лжепророк. 13. Паркінсон. 14. Самородок. 16. Тиса. 17. Вдача. 20. Ранок. 22. Бал. 25. Брі. 27. Іуда. 29. Лорі. 32. Козел. 33. Насос. 34. Капрі. 36. Арена. 37. Юліан. 38. Декор. 39. Лотос. 40. Коник.

Вихованці телестудії «Грані» – переможці HISTORICAL BACSTAGE of UKRAINE

У ЛИСТОПАДІ в Києві пройшов фінал Міжнародного молодіжного фестивалю HISTORICAL BACSTAGE of UKRAINE [«Історичний бекстейдж України»], організований Київським Палацом дітей і юнацтва та Інформаційно-творчою агенцією «ЮН-ПРЕС». «Серед переможців у номінації з двома відеороботами – вихованці нашого народного колективу дитячо-юнацької телестудії «Грані»

8 МІГ 19.12.2024

ПРО ВСЕ

Калинова алея з'явилася біля меморіалу в Геленджику

ПОРОЗУМІННЯ з природою, племіння рослин – риса, притаманна жіноцтву. Тому такою ширюю та земною стала акція у селі Геленджику Михайло-Лукашівської громади.

Жінки від ГО «Крок до Людей», ЄОЦ «Мазаль Тов», благодійного фонду «Меморі 86» та учасниці проекту дружин загиблих «Коханий, я живу!» за підтримки Глобальної мережі жінок-миротвориць [GNWP] висадили саджанці калини та обліпили біля меморіалу загиблим захисникам України.

Рубінові ягоди калини – це символ рідної землі, батькової хати, це символ безсмертя, невіддільний від життя. А про обліпиху в народі здавна казали: «Відведе будь-яке лихо»... Тому були обрані саме ці рослини і висаджені жіночими руками – з любов'ю та за всіма правилами садівництва.

Учасниці акції не лише створили нову зелену оазу у рідному степу. Метою акції є створення спільного простору сили та відродження,

взаємної підтримки у складні часи. А також це відповідальне ставлення до землі.

Поруч із парковою зоною, яку поступово засаджують деревами та кущами, – ставок. Постійна робота з озеленення території зменшує забруднення водою: коренева система рослин виконує роль фільтра та затримує насичені добривами води, що стікають із полів. Зменшується ерозія ґрунтів та замулення природних джерел, які живлять ставок. Учасники проекту

працюють над тим, щоб підвищити обізнаність про вплив змін клімату й показати роль жінок і молодих лідерок у захисті довкілля та будіванні миру.

А це ця подія зурочена до 24-ї річниці Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 та підготовки до її 25-ї річниці. Кожен саджанець калини та обліпихи – це не лише данина пам'яті нашим захисникам, а й вклад у майбутнє, яке ми будемо разом.

Фото учасників акції

Коли до свят народжуються книжки – це подвійне диво

ЗУСТРІЧ минулого тижня у Запорізькому ЦЖС відбулася за чудової нагоди: народження книжки. Презентація двотомника «Чарівні казки» та «Легенди острова Хортиця» має велике коло причетних.

Та головними на цій зустрічі були діти. Тому що книжки створені для них, заради їхнього майбутнього та мають внесок дитячих та юнацьких талантів. Обидві книги ілюстровані малюнками учнів образотворчої студії та фотографіями гуртку «Образ» Запорізького міського Палацу дитячої та юнацької творчості.

Тож, як наголосила голова Запорізької організації НСЖУ Наталія Кузьменко, метою журналістського проекту, який дав такий прекрасний наочний результат, є захист та позашкільної освіти: «Треба, щоб якомога більше людей побачили, на що здатні діти, які навчаються у МПДЮТ».

Директор Палацу Людмила Марінюк нагадала, що зовсім недавно заклад став лідером позашкільної освіти України, отримавши визнання у номінації «Розширення медіапростору позашкільної освіти». З інтересом присутні подивилися переможний ролик, представлений на конкурс. А потім були і перелік яскравих подій, і презентація чудового двотомника, і концертна програма до неї.

Книга ж народилася у співпраці. Робота над текстами казок розпочалася ще у 2021 році. А вже під час повномасштабного вторгнення була підготовлена до друку збірка легенд. І саме цьогоріч обидві книги отримали своє ілюстративне оздоблення, виконане молодими запорізькими талантами. Поява двотомника на світ стала можливою завдяки допомозі благодійників. Це Тамара Карташова та Сергій Штепа. Та вони впевнені, що важливіші співучасники події – діти. «Саме дякуючи вам, ця книжка побачила світ. Ви повноправні співавтори», – впевнена волонтер Тамара Карташова. І народний депутат Сергій Штепа вважає, що «... дуже важливо, щоб діти могли займатися тією справою, яка їм подобається, розвиватися, розкривати себе. Всі таланти, які людина здобула до 18-20-ти років, вона використовує – вони стають фундаментом для подальшого кар'єрного зростання. Тому це не останній проект,

пов'язаний з молодим поколінням. Ми маємо це робити не лише заради нашого міста, а заради всієї України».

Докладніше про роботу над книгою розповідали її учасники. Особливо цікаво було почути авторів малюнків. Загалом над філософськими текстами казок працювало 11 студійців [керівниці Алла Татарінова та Олена Арсієнко]. «Мені казки «Істина» та «Кур'ячий бог», які я ілюстрував, сподобалися», – зізнався молодий художник Каспер Радченко.

Щодо роботи над «Легендами Хортиці» своїми думками поділилася відповідальний секретар Запорізького відділення НСЖУ Валентина Манжура: «У важкі часи має бути те, що нас об'єднує, наше коріння – а як часто ми забували про це... А ця книга і є тим, що закладає, я б сказала, підвалини національної ідеї, якою кожен із нас має бути просякнутий з дитинства. Завдяки цій книзі ми збагатимо свій світ духовний. І зрозуміємо, звідки ми такі... титани, і як ми встояли, і як ми встоїмо. І встоїмо саме тому, що нація має такі приклади з минулого, що не можна нас ані зігнути, ані зламати».

Ілюстраціями для «Легенд острова Хортиця» займався фотомитець Борис Дворний разом зі своїми студійцями – Олександром Бехтером, Машею Житник і Танею Чубко. Перед ними було непросте завдання – знайти сучасне асоціативне рішення для історій, записаних у XIX сторіччі від свідків минувшини, козаків: «... читали, радились, дивилися верстку... Шукали кадри у душі легендар Хортиці. Впевнений, не завжди треба йти по шляху прямої ілюстрації...»

Задоволений роботою й видавець Віктор Текуч, вони разом із Борисом Дворним на презентації передивлялися особливо вдалі сторінки... Пан Віктор впевнений, що свою першу книжку діти, учасники проекту, понесуть додому притискаючи до серця. Так і було!

До святкової події всі отримали авторські екземпляри та смаколики від благодійників.

Фото Бориса ДВОРНОГО

Випуск підготували Інеса АТАМАНЧУК та Олена АХІНЬКО

ГАЗЕТА «МИГ» Виходить з 12 листопада 1939 р. [до 1 січня 1991 р. – «Комсомолец Запоріжжя»]. Засновник і видавець: ТОВ «Газета «МИГ»

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

приймальня: (061) 787-52-11; служба розповсюдження: (061) 787-51-41; Е mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua Рекламна служба газети «МИГ»: (067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44, rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх. Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна». Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095. Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а. Друк офсетний. Тираж 15000 прим. Номер рішення Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р. ідентифікатор медіа R30-04543 Зам. № 2400127

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції. Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни. Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук дружарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер підписано до друку 18.12.24 об 11.00.

Кольороподіл і друк ТОВ «Український Друк». м. Запоріжжя